

„RATOV I GLASINE O RATOVIMA“ U TRILOGIJI O GRANICI KORMAKA MAKARTIJA

Dobro večē, gospodine Džonson, rekao je.

Dobro večē, sine.

Šta javljaju na vestima?

Starac odmahnu glavom. Nagnuo se preko stola do prozorske daske na kojoj se nalazio radio i ugasio ga. Nisu to više vesti, reče. Ratovi i glasine o ratovima.

Makarti, *Gradovi u ravnici*

Moderno doba je gajilo san u kojem će se čovečanstvo, podeljeno na odvojene civilizacije, jednog dana zblížiti u jedinstvu i večnom miru. Danas, istorija planete je konačno postala jedna nedeljiva celina, ali u pitanju je rat, lutajući i večiti rat, koji oličava i obezbeđuje ovo dugo očekivano jedinstvo ljudske vrste. Jedinstvo čovečanstva znači: Nigde ni za koga nema bega.

Kundera, *Umetnost romana*

Centralna teza Makartijevih dela o američkom jugozapadu jeste rat. *Prelaz* počinje između Prvog i Drugog svetskog rata kada je Amerika na ivici Velike depresije, a *Gradovi u ravnici* se u suštini završavaju 1952. godine sa porastom američkog prisustva u Koreji. Otac Džona Grejdija Kola vraća se iz logora za ratne zarobljenike iz Drugog svetskog rata bolestan i na samrti. *Prelazak* se završava tako što Bili svedoči „čudnom lažnom svitanju sunca [...] Triniti testu“¹ (Hant, 31), a *Gradovi u ravnici* počinju opijanjem Džona Grejdija sa Trojem, ratnim veteranom. Još su prodorniji prikazi Meksičke revolucije sledeći, recimo, sastavni delovi narativa trilogije: priča koju gospođa Alfonsa priča Džonu Grejdiju o Francisku I. Maderu, Bilijevi susreti sa slepim revolucionarom i patriotom u baru pri kraju *Prelaza*, i Travisova priča u *Gradovima u ravnici* o prelasku granice nakon borbi u Hwaresu. Dva rata koja čine pozadinu trilogije predstavljaju suprotne krajeve spektra. Meksičku revoluciju vodili su seljaci i loše opremljeni vojnici na konjima i po železničkim šinama. Najpopularnija figura u ratu bio je grubi, nepismeni gerilac Pančo Vilja. Drugi svetski rat pak bio je prvi veliki tehnološki rat vođen iz vazduha i završio se verovatno najznačajnijim i najsmr-

¹ *Trinity Test* (eng.) bilo je tajno ime za prvo testiranje nuklearne bombe 16. jula 1945. u SAD. (Prim. prev.)

tonosnijim otkrićem XX veka – atomskom bombom. U Makartijevoj *Trilogiji o granici* ova dva rata služe kao istorijski okviri romana, definišu i mapiraju svet u kome ovi likovi moraju da žive i prežive.

Putovanje dečaka iz *Krvavog meridijana* predočava i važnost rata i mnogobrojne prelaskе iz jedne zemlje u drugu Džona Grejdija Kola i Bilija Parama u *Trilogiji o granici*.² Njegov polazak za Teksas iz Tenesija počinje neposredno nakon Američko-meksičkog rata (1846–1848), da bi postao član raznih destruktivnih bandi čiji je cilj da zbrišu sa zemlje bezbožnička plemena ispod novoformirane granice i pri tome zarade nešto para. Dečak ulazi i izlazi iz života slavnih i zloglasnih, poznatih i nepoznatih ličnosti sa Zapada i drugih izmišljenih likova zasnovanih na istorijskim ličnostima. U suštini, dečak aktivno učestvuje u američkoj ekspanziji na zapad i jug.³ Istovremeno, epilog *Krvavog meridijana* kao da nagoveštava *Sve te lepe konje*, *Prelaz* i *Gradove u ravnicima*.⁴ Iako postoje mnogi filozofski nagoveštaji toga da čovek „napreduje preko ravnice pomoću rupa“ (*BM*, 337), on bukvalno ukopava stubove ograde, stubove koje Džon Grejdi Kol i Lejsi Rolins ne žele da postoje i stubove ograde koje će Bili i Bojd Param paliti kao ogrev na svom prvom putovanju u Meksiko. Nostalgija Džona Grejdija i Bilija za vremenom pre čoveka koji kopa rupe za stubove, vremenom kada je dečak bio mlad, proizvod je naivnosti, Holivuda, slikovnicâ i mladalačke živahnosti – romantizovanja Amerike pre Prvog svetskog rata.

Makartijev *Krvavi meridijan*, međutim, nije nužno deo granične tetralogije. Naizgled (a možda i paradoksalno), njegov prvi roman o Jugozapadu služi kao kontraargument skoro čežnjivom i romantičnom načinu na koji se u trilogiji gleda na predindustrijski Jugozapad. U nekoj vrsti midraša o svom radu, Makarti daje komentar na sopstvene nostalgične vestern romane, otkrivajući „nemogućnost da se distanciramo od događaja iz naše prošlosti koje sada smatramo moralno nepoželjnim“ i da je „američka istorija niz nasilnih kulturnih tran-

---

² Leo Doerti u *Krvavom meridijanu* (1985) vidi u „sudiji ratniku napor da postigne dominaciju – da bude ostvaren [...] arhont ove Anaretične planete“ (164), a Rik Valah pravi prikladno poređenje između ratničkih kodova *Beovulfa* i *Krvavog meridijana*, tvrdeći da „strukturni društveni sistemi koji opravdavaju i promovišu sukobe, predstavljaju nasilje kao veštinu i destruktivnu aktivnost zanatski čine konvencionalnom“ (113). Robert L. Džaret u tekstu *Kormak Makarti* tvrdi da sudija „artikuliše ideologiju osvajanja koja brani beskonačni rat kao vrhovnog arbitra među sukobljenim [...] voljama“ (81), kao i da *Krvavi meridijan* „tera svoje čitaoce [...] da se suoče s istorijom nasilja i unikulturalnom retorikom predratnog perioda ‘Manifestne sudbine’“ (93). Čini se da rat u *Krvavi meridijan* idu ruku podruku (ili možda iz ruke u ruku), i iako sudiju Holdena ne možemo nužno nazvati portparolom romana, on najviše govori o ratu:

Ovo je priroda rata, u kome je ulog istovremeno i igra i autoritet i opravdanje. Gledano tako, rat je najistinskiji oblik proricanja. To je testiranje nečije volje i volje drugog unutar te veće volje koja je zato prinuđena da bira, jer ih vezuje. Rat je ultimativna igra jer je rat na kraju krajeva forsiranje jedinstva postojanja. Rat je bog. (249)

³ Za dodatne informacije o istoriji u *Krvavom meridijanu* videti John Sepich, “Notes on Blood Meridian” (Louisville: Bellarmine College P, 1993), i Dana Philips, “History and the Ugly Facts of Cormac McCarthy’s *Blood Meridian*”, *American Literature* 68.2 (1996): 433–460.

⁴ Edwin T. Arnold u “The Mosaic of McCarthy’s Fiction”, tvrdi da „kraj *Krvavog meridijana* gleda napred, početak *Svih tih lepih konja* gleda nazad i oni se susreću u tački gde se jedan tekst spaja sa drugim“ (19).

sformacija, istorija zaklanih sopstava i čudnih, nepriličnih rođenja“ (Parrish i Spiller, 463). Naročito bi Džon Grejdi dobro prošao da pročita *Krvavi meridijan* pre nego što je krenuo preko granice u potrazi za svojom *Big Rock Candy Mountain*.⁵ Makartijevi romani su povezani svojim područjima, kao što Jugozapad ostaje vezan za sebe i svoju istoriju. To je područje koje je od meksičkog severa do američkog jugozapada redefinisano ratom, i to je region u kome neke oblasti i dalje imaju više zajedničkog sa gradom Meksikom nego Nju-jorkom.

Dečak dospeva u Teksas i na Jugozapad ubrzo nakon američkog poraza i tokom mirovnih pregovora u Gvadalupe Idalgu.⁶ U ovom ključnom trenutku u istoriji, Amerika stvara granicu koju će Džon Grejdi i Bili kasnije preći.⁷ Dečakov život u izolaciji i degradaciji traje i tokom Američkog građanskog i Meksičkog rata za nezavisnost. Kada dečak sretno Elroda u ravninama i sudiju u poljskom nužniku, Porfirio Dias je odnedavno meksički predsednik, zamenivši Benita Huaresa koji je uspešno branio Meksiko od Maksimilijana i pokušaja Španije da ponovo utvrdi svoju kolonijalnu moć u Meksiku. Tokom rata, Huaresov „glavni grad“ bio je El Paso del Norte, grad od vitalnog značaja za snabdevanje oružjem i američkim novcem. Huaresova pobeda je bila presudna za odnose Sjedinjenih Država i Meksika jer je njegov žestoki meksički ponos stvorio antiamerički sentiment koji traje i danas.⁸ Kada je Dias preoteo kontrolu od Huaresa (domorodačkog seljaka koji se vinuo na vlast), otvorio je meksičku granicu za bogate američke investitore koji su prigrabili zemlju i resurse tlačeći meksičko stanovništvo stranim ekonomskim interesima. Severni Meksiko i Jugozapad Sjedinjenih Država u koje Makarti smešta svoja četiri romana o Jugozapadu nastaju nakon sto deset godina revolucija i ratova. Meksička okretna vrata otpočela su zahtevom Migela Idalga i Kostilja za nezavisnošću Meksika od Španije (1810) i nastavila se narednih stotinu godina: Agustin de Iturbide (1821), Santa Ana (1823–1855), Benito Huares i Melčor Okampo, Ignasio Komonfor (1855–1872), Porfirio Dias (1876–1910). Stotinu godina nakon revolucije koju je predvodio Idalgo u Meksiku traju previranja zbog revolucije koju je predvodio Francisko I. Madero (1910) kome su se (na početku) pridružili Emilijano Sapata i Pančo Vilja.

⁵ Naziv kantri-folk pesme autora Herija Meklintoka iz 1928. u kojoj se govori o izmaštanoj zemlji izobilja za beskućnike. (*Prim. prev.*)

⁶ Mirom potpisanim u Gvadalupe Idalgu okončan je Američko-meksički rat koji je trajao od 1846. do 1848. (*Prim. prev.*)

⁷ Videti: Américo Paredes, *“With His Pistol in His Hand”: A Border Ballad and its Hero*. Paredes tvrdi: „Mir potpisan u Gvadalupe Idalgu pružio je poslednju bitnu stvar društvu Rio Grandea, granicu. Reka, koja je bila centralna tačka, postala je linija razdvajanja. Od muškaraca se očekivalo da svoje rođake i najbliže komšije, ljude preko reke, smatraju strancima u stranoj zemlji“ (15).

⁸ Huaresova pobeda predstavljala je „trijumf antikolonijalizma u doba dominirajućih imperija. Kao takva, anticipirala je na odgovarajući način borbe sredinom dvadesetog veka“ (Hamnett, xii). Zbog mira potpisanog u Gvadalupe Idalgu, El Paso del Norte su podelile dve zemlje. Nazvan po Benitu Huaresu 1888. godine, Huares je postao ozloglašen tokom Revolucije 1910–1920. Grad je imao ključnu ulogu u ranom napadu Franciska Madera na Diasa kako bi ga zbacio, omogućavajući pristup američkom oružju i drugoj robi. Videti moj predstojeći članak *“Mexico’s Revolutionary History and Cormac McCarthy’s Border Trilogy”*, u: *Myth, Legend, Dust: Critical Responses to Cormac McCarthy*, ur. Rick Wallach (Manchester: Manchester UP, 2000) za dodatne informacije o Huaresu i *Trilogiji o granici*. Pogledati Hamnetov tekst o Huaresu za biografske podatke o Benitu Huaresu i njegovoj borbi za autonomiju Meksika od Francuske.

Madero je ustupio mesto Viktorijanu Uerti (1913), koji je brzo izgubio predsedničku funkciju od Venustijana Karanse (1914). Naredne tri godine obeležili su nasilni građanski rat i privremeni predsednici. Godine 1917. pod Karansinim vođstvom, Meksiko je usvojio ustav (koji se i danas koristi), ali je Karansa ubijen 1920. i Alvaro Obregon je postao predsednik. Obregonov izbor je zapravo označio kraj revolucije. Uprkos sporadičnom revolucionarnom nasilju u Meksiku, Obregon je bio snažan vođa koji je četiri godine vršio predsedničku dužnost, potpomogavši stabilizaciju meksičke vlade nakon deset godina revolucije.

Usred tog krvoprolića ispod granice, Makartijevi likovi žive i u tom istorijskom trenutku i nakon njega. Glantonova banda je popločala put za ljude poput Vilijama Rendolfa Hersta kako bi ušli u meksičku ekonomiju i kupili ranč „La Babikora“, što se dogodilo samo šest godina nakon što je dečak upoznao sudiju u poljskom nužniku. Za razliku od dečaka, koji jaše uz muškarce koji su bili istorijske ličnosti, dečaci iz *Trilogije o granici* jednostavno žive istorijske posledice krvoprolića u Meksiku. Antiamerički sentiment, Magdalenin težak (i fatalan) pokušaj da pređe granicu i Eduardova mržnja prema gubavom rajju severno od granice u *Gradovima u ravnici* proizvod su istorije, ali nisu deo zabeleženog istorijskog trenutka u toj povesti. Oni su, drugim rečima, stvar fikcije. Od tačnih datuma i vremenskih prognoza u *Krvavom meridijanu* do nejasne lokacije bordela na Belom jezeru, Makartijeva dela o Jugozapadu postajala su sve manje istorijski i geografski precizna. To je ta razlika između završene *Trilogije o granici* i *Krvavog meridijana*. Istorija, važan, održiv lik u *Krvavom meridijanu*, počinje da vrši uticaj – da bude sekundarni, suptilni pokretač radnje – u trilogiji, gde centralno mesto zauzimaju ljudski odgovori na taj istorijski uticaj. Džon Grejdi Kol možda veruje „u individualizam, slobodnu volju, htenje [...] [i da] je svaki čovek rođen na ovoj planeti Adam, oslobođen sećanja i spoljašnjih ograničenja, sposoban da oblikuje svoje neograničeno 'ja' na koji god način želi“ (Pilkington, 320). Međutim, lekcija iz istorije koju Džon Grejdi uči od gospođe Alfonse u suprotnosti je s tim američkim idealom. Umesto toga saznaje, kako Kijada kaže Biliju, da je „duša Meksika veoma stara“ (C, 385), prošlost utiče na sadašnjost i kontroliše je. Pljačkaške bande koje skalpiraju, poput one kapetana Vajta i Glantona, bile su preduslov za nastanak ekonomskih pljačkaških bandi koje je predvodio Herst. Ovo kontinuirano i represivno američko prisustvo podstaklo je Meksičku revoluciju 1910. zbog koje su pooštrene granične restrikcije nastale nakon mira iz Gvadalupe Idalga. Džon Grejdi i Bili putuju u Meksiko koji kontroliše Institucionalna revolucionarna partija osnovana 1938. Osnivanje političke partije koja institucionalizuje revoluciju podrazumeva u stvari da je vlada ta koja predstavlja revoluciju i njene reformističke ideje. Po istom principu, vlada eliminiše potrebu za bilo kakvim novim revolucijama, što implicira to da je Meksiko u stalnom stanju kontrolisane revolucije i promena. Za Meksiko je, dakle, revolucija stalna i u toku, stoga je prošlost značajan deo sadašnjosti.

Bilo da se radi o istoriji ili o mitu, izgleda da Makartijeva trilogija potvrđuje da se „prošlost koja je prošla malo razlikuje od prošlosti koja se nije dogodila“ (BM, 330). Kada Bili Param razgovara s putnikom u epilogu *Gradova u ravnici*, narator mu kaže da „[o]va priča, kao i svaka, počinje pitanjem“ (277). Priča putnika, priča u priči „u onome što moramo za-

misлити da je neka nepoznata beskonačnost alternativnog bića i sličnosti“, jeste prepričan narativ koji objašnjava zašto je meksički pripovedač nacrtao mapu svog života (275). Njegova priča o sanjaru i grupi ljudi koji su učestvovali u „krvnoj ceremoniji koja je bila i tada i sada uvreda za Boga“, briše granice između snova i stvarnosti i tvrdi da postoji zajednička istorija među svim ljudima, odatle postoji i zajednička istorija među gradovima, među narodima (280). Naratorova rasprava o „uobičajenim istorijama“ i njegova priča o snu sanjara kojeg je sanjao, sa svekolikim inherentnim filozofskim složenostima, kao da dekonstruiše granice koje razdvajaju ljude i generacije: „Ovde se dodiruju dva sveta“, stoji u priči putnika (276, 285). Ta tačka kontakta odražava živote Džona Grejdija Kola i Bilija Parama. Navodno, pitanje koje započinje priču o dvojici protagonista trilogije odnosi se na to da li je „njegova istorija ista kao vaša ili moja“ (COP, 285). Ova dvojnost osvetljava početak trilogije baš kao što nas „plamen sveće i slika plamena sveće uhvaćenog u ogledalo“ upoznaju sa Džonom Grejdijem (APH, 3). Ako ih tretiramo kao jedno, onda je nužno tačno da je istorija zajedničko iskustvo i da same granice malo doprinose razdvajanju efekata koje događaji imaju tamo gde se dodiruju dva sveta. Slika i stvarnost (mit i istorija) nisu dva različita objekta, oba se „uvijaju i ispravljaju“ kada vetar duva (APH, 3).

Rat je umnogome istorijski iskrivljen i ispravljen. Makartijeva proza o Jugozapadu doledno pruža istorijske podsetnike na „ratove i glasine o ratovima“ (COP, 61) koje gospodin Džonson čuje na radiju, a te nas glasine neprestano podsećaju da se istorija i svi događaji u istoriji vrte oko rata i revolucije. Konstantu u Makartijevim romanima o Jugozapadu predstavlja uticaj rata podjednako na muškarce i na žene. Revolucije u Meksiku bile su dominantni istorijski događaji na Jugozapadu, a one su stvorile novu granicu između bogatih Sjedinjenih Država i siromašnog meksičkog naroda. Bitke južno od granice uticale su na spremnost Amerike za Prvi svetski rat, a Sjedinjene Države su se vratile na Jugozapad kako bi usavršile svoju sposobnost da okončaju svetske ratove pravljenjem i testiranjem atomske bombe. Ipak, čak ni ta sposobnost ne sprečava vojnu intervenciju protiv zemlje i njenih ljudi, jer vlada planira da kupi ranč Meka Makgaverna kako bi proširila raketni poligon „Vajt sends“.⁹ Makartijevi romani o Jugozapadu odbacuju upozorenje sudije da „ako rat nije svetinja, čovek nije ništa drugo do prastara glina“ (BM, 307). Umesto toga, ovi romani dižu glas protiv besmisla rata i repetitivnih istorijskih obrazaca koji dovode do ratova, dokazujući time da će rat jednostavno mnogo brže zatrpati čoveka u tu glinu. *Trilogija o granici* odbacuje klišetiziranu nadu da znati istoriju znači izbeći njeno ponavljanje. U njoj se tvrdi

⁹ Postoji, naravno, istorijski presedan u tome što je vojska kupila Makgavernov ranč. U godinama 1941. i 1942, kada je vlada započela projekat u Los Alamosu (atomska bomba), nameravali su da zakupe zemlju od rančera. Nakon testiranja bombi, strahujući od radijacije, vlada se ponudila da otkupi rančeve ili produži zakup. Ako rančeri ne bi pristali ni na jedan od ovih uslova, vojska bi donela „presudu o zapleni“ (“White Sands”, odeljak 4). Do 1982. godine, porodica Dejv Makdonald je još protestovala protiv vojnog programa za isplatu rančera. Makdonald je tvrdio da vojska nije poštovala ugovor o zakupu. Za više informacija o kopnenim pitanjima, pogledajte “White Sands Missile Range – A Regional History” i Ferenc M. Szasz, *The Day the Sun Rose Twice: The Story of the Trinity Site Nuclear Explosion, July 16, 1945* (Albuquerque: U of New Mexico P, 1984).

da je „rat promenio sve“ (COP, 78), ali Makarti ne precizira koji rat jer su svi isti, prouzrokovani istim vrstama događaja. Promene se neprestano smenjuju, nasilno i neizbežno, a „ratovi i glasine o ratu“ dominiraju diskursom XX veka.

Dva rata koja dominiraju trilogijom su Meksička revolucija i Drugi svetski rat, a američka umešanost u oba ova sukoba predstavljaju trenutke koji definišu američku istoriju. I Don Ektor i gospođa Alfonsa govore „o revoluciji i istoriji Meksika [...] i o Francisku Maderu“.¹⁰,¹¹ Maderova revolucija je imala za cilj da ponovo stvori Meksiko i okonča diktature koje su tlačile radnike i seljake. Iako je istina da je revolucionarna partija odnela pobeđu posle 1917. godine, siromaštvo u Meksiku koje Džon Grejdi i Bili vide potkopava retoriku promena. Revolucija je ponudila nadu masama da slobodni izbori mogu stvoriti jednakost. Iako Don Ektor ispravno odbacuje Madera i njegovu revoluciju kao donkihотовsku (146), revolucija je „bila jedan od poslednjih staromodnih, predindustrijskih ratova, u kojima su moderne tehnike i mašine igrale ulogu samo povremenu. Bio je to rat epskih bitaka i mitskih ratnika-heroja, od kojih su dvojica – Pančo Vilja i Emilijano Sapata – stekli slavu širom sveta“ (Rutherford, 213).

U Makartijevoj *Trilogiji o granici* revolucija pokazuje ljubaznost seljaka dok se suočavaju sa kontinuiranim ugnjetavanjem. Strancima, kao što je Vilijam Rendolf Herst, u čijem su vlasništvu mesta poput ranča „La Babikora“, kao i korumpiranosti kapetana Raula, koji baca u zatvor starca Orlanda u Enkantadi, neprestano se protivstavljaju najosnovnija ljubaznost humanih radnika, upravo onih ljudi koje je revolucija trebalo da oslobodi od ugnjetavanja. To je zemlja, kaže Trevis Biliju i ostalim kaubojima, u kojoj je dobrota ljudi u suprotnosti sa realnošću istorijskog trenutka:

Kupovao sam stoku za Sparloks. [...] Jahao sam po celom severnom Meksiku. Dođavola, nigde stoke. O čemu ne moramo ni da pričamo. Uglavnom sam bio u obilasku. [...] Svidela mi se zemlja i svideli su mi se ljudi u njoj. Jahao sam po celoj Čivavi i dobrim delom Koavile i Sonore. Nedelja me ne bi bilo i nisam imao prebijenog pesosa u džepu, ali to nije pravilo nikakvu razliku. Ti ljudi bi te primili i ugostili, nahranili bi tebe, nahranili tvog konja i plakali kad bi otišao. Mogao si da ostaneš zauvek. Nisu imali ništa. [...] Videlo se da im revolucija nije donela ništa dobro. Mnoge porodice su izgubile muškarce. Očeve ili sinove ili oboje. Gotovo sve, pretpostavljam. Nisu imali razloga da budu gostoljubivi prema bilo kome. Ponajmanje prema nekom gringo klinču. Teško su došli do tog tanjira pasulja koji bi izneli pred tebe. Ali nikad me nisu odbili. Ni jedan jedini put. (COP, 90)

¹⁰ Navedeno prema: Makarti, Kormak. (2011). *Svi ti lepi konji*. (Goran Kapetanović, prev.). Beograd: Beo-book, 81. (Prim. prev.)

¹¹ Gejl Mur Morison je 1999. godine (pre završetka trilogije) tvrdila da revolucionarne priče stavljaju razočaranja Džona Grejdija u perspektivu i pretvaraju ga u čoveka od akcije (191). Složio bih se da su priče važne, ali čini se da Džon Grejdi već jeste čovek od akcije u *Svim tim lepim konjima*. U stvari, dobro bi mu bilo da bude manje orijentisan na akciju, a više promišljen. Ove priče takođe ne uče Džona Grejdija mnogo o Meksiku, otkriva se u *Gradovima u ravnici*. Čak i nakon svog puta u Meksiko u *Svim tim lepim konjima*, on i dalje pita Biliju: „Zar ne misliš da je išta ostalo od ovog života dole?“ (COP, 218). Za razliku od Bilija, koji izgleda razume da Meksiko ne daje odgovor („Svoje poslove tamo dole sam davno okončao“), Džon Grejdi i dalje vidi Meksiko kao lek za rančerski život koji je u nestajanju.

Kao što sam istakao na drugim mestima, Meksička revolucija se otvoreno pojavljuje u svakoj knjizi trilogije.¹² Javlja se u romanu *Svi ti lepi konji* kada Luis priča o Huerti, a to što se Luis i Antonio stalno potčinjavaju Don Ektoru otkriva da revolucija nije uspela da izvrši uticaj na društvenu reformu ili da poveća nezavisnost seljaka. Neuspeh Maderove revolucije je istaknuta tema u razgovorima gospođe Alfonse i Don Ektora. Revolucija je još istaknutija u *Prelazu*, hronološki najranijem romanu koji počinje 1939. za vreme Kardenasovog predsednikovanja. Na svojim putovanjima Bili susreće likove kao što su mlada revolucionarka i njena svekrva i slepi revolucionar koji mu priča svoju životnu priču. Reklo bi se da korido¹³ o „El guerito“ koji Bili čuje po povratku iz SAD prikazuje Bojda kao heroja potlačeni, revolucionara koji se bori protiv „patronovih ljudi“ (381). Ali, što je još važnije, kako je rekao Dirk Rat, „koridoi služe kao lakmus papir za stavove Meksikanca prema onome što se događa. Korido je svojevrstni kolektivni dnevnik, etnoistorijski dokument koji sadrži fotografiju o društvu i povesti. Većina koridoa prikazuje Meksikanca ili kao žrtvu ili kao heroja i često tematizuje međukulturalni sukob. U mnogima od njih se iskazuje frustracija i gnev zbog angloameričke i severnoameričke dominacije, a ponekad oni predstavljaju i poziv na akciju“ (48). Čak i Kuijada priznaje da korido „govori o njemu [...] Korido je istorija za sirotinju“ (C, 386). Korido omogućava onima koji nisu na vlasti da lamentuju nad ugnjetavanjem i da se bune protiv njega. Korido u suštini nudi nadu. Meksičkom narodu je bio potreban heroj jer im je falila moć.¹⁴ Možda su ostvarili određene agrarne reforme, ali zemljoposjednici kojih nigde nije bilo i dalje su držali vlast u Meksiku. Životne okolnosti porodice Munjos i Indijanca Kuijade, koji radi za Herstov ranč „La Babikora“, iznova oživljavaju neuspeh revolucije, zemljišne reforme i prisustvo stranog vlasništva nad meksičkim resursima.

Revolucija je možda imala mali uticaj na raspodelu moći i prihoda u Meksiku, ali je američka reakcija na nju pomogla da se preoblikuju fundamentalni aspekti američke vojske i njen odnos prema ratu. Iako se Sjedinjene Države nikada nisu zvanično umešale u Meksičku revoluciju, Amerika je izvršila invaziju na Vera Krus 1914, a nakon napada Panča Vilje na Kolumbo, u Novom Meksiku, vlada je mobilisala 40.000 pripadnika Nacionalne garde i poslala ih na granicu blizu El Pasa 18. juna 1916 (Vanderwood i Samponaro, 10, 12). Iako je Amerika tehnički zadržala svoju neutralnost, mobilizacija tolikog broja trupa dala je vojsci šansu „da testira novu opremu i obuču osoblje, da usavrši komandnu strukturu i modernizuje način na koji vrši snabdevanje i pruža podršku. [...] Zahvaljujući ovom poduhvatu u Meksiku, američka vojska je konačno postala borbena sila dvadesetog veka, velikim delom zahvaljujući Panču Vilji“ (Vanderwood i Samponaro, 186). Peršingov proboj u Meksiko dok

¹² Za dodatne informacije o Maderu kao istorijskoj ličnosti i njegovoj zastupljenosti u trilogiji, videti moj tekst „Whose Story Is It? History and Fiction in Cormac McCarthy's *All the Pretty Horses*“, *Southern Quarterly* 36.2 (1998) 103–10. Za dodatna istorijska pojašnjenja mnogih referenci na Meksičku revoluciju u trilogiji, videti moj predstojeći članak „Mexico's Revolutionary History and Cormac McCarthy's *Border Trilogy*“.

¹³ Pučka pesnička forma nalik baladi, koja je popularizovana u Meksiku tokom revolucije koja je trajala od 1910. do 1920. Najčešće govori o životu kriminalaca, goniča stoke, opresiji seljaka i drugim istorijskim i društveno relevantnim temama. (*Prim. prev.*)

¹⁴ Videti Américo Paredes, *With a Pistol in His Hand* za najpotpunije informacije o koridoima. Videti takođe Merle E. Simmons, *The Mexican Corrido as a Source for Interpretive Study of Modern Mexico* (Bloomington: Indiana UP, 1957), i impresivnu kolekciju koridoa razvrstanih po temama.

je jurio za Pančom Viljom posebno je pomogao vojsci da razvije tehnike ratovanja tenkovima čime se zavisnost trupa od mazgi i vozova menja u pravcu snabdevanja vozilima. U suštini, američka obuka duž granice pomogla je u pripremi njenih trupa za Prvi svetski rat.¹⁵

Možda je najvažnije, međutim, to što je prisustvo vojske na Jugozapadu pre Prvog svet-skog rata uticalo da se ona tamo vrati radi priprema za Drugi svetski rat. Ako je Prvi svetski rat pokazao spremnost Amerike da se uključi u rešavanje evropskih problema, Drugi je dao Americi misterioznost supersile. Atomska bomba, tvorevina čije je srce na Jugozapadu, iz temelja je promenila lice rata u savremenom svetu. Neprijatelji se više nisu sukobljavali na terenu i vodili rovovske borbe. Tehnološko čarobnjaštvo koje je eliminisalo ljudski kontakt sa neprijateljem povećalo je brutalnost rata. Glantonova banda je zverska, ali oni vide vrednost ljudskog života. Savremeni rat briše čoveka i čovečnost iz rata, stvara apatiju i obezvređuje se znanje koje ratnik poseduje o neprijateljevom životu, a otuda i o sopstvenom. U suštini, atomska bomba je olakšala ubijanje i s tehnološkog i sa psihološkog stano-višta. Uticaji se protežu van bojnog polja. Kao što Robert L. Holmes tvrdi u knjizi *O ratu i moralu*, „paradoks savremene civilizacije leži u činjenici da, nakon određene tačke, bezbed-nost pojedinca počinje da biva obrnuto srazmerna sistemima koji treba da garantuju tu bezbednost“ (3).

„Ratovi i glasine o ratovima“ gospodina Džonsona sadrže u sebi ne samo istoriju civili-zacije već i argumente koji se poklapaju s teorijama sudije Holdena o ratu. Ratovi o kojima sluša na radiju (verovatno Koreja i Egipatska revolucija) nose sa sobom pretnju potpunog uništenja svih zemalja zbog razorne moći atomske bombe. Rat nije ništa novo, kako kaže gospodin Džonson,¹⁶ i to što rat dominira diskursom nije ništa novo za Makartijeve čitaoce. Epigrafi koji otvaraju *Krvavi meridijan* ukazuju na čovečanstvu svojstveno nasilje. Međutim, *Trilogija o granici* ne bavi se samo nasiljem, bavi se i neminovnošću, nemogućnošću da se mirno preživi. Ponekad se čini da je rat bog, ili (kako Kundera tvrdi) rat barem nudi jedin-stvo. Holms kaže da

Otkako je nastao pre četrdeset hiljada godina, rat je progutao više bogatstva, tražio veće žrtve i izazvao više patnje od bilo koje druge ljudske aktivnosti. U oblikovanju istorije pomračio je čak i religiju, u čijoj je službi tako često bio. Ali premda je rat izvukao ono najgore iz čoveka, izvukao je i ono najbolje iz njega. Iako se ne može reći da je mnogo učinio za muziku, bio je inspi-racija za književnost i poeziju i doneo napredak u nauci, medicini i tehnologiji, na koji bi inače moralo dugo da se čeka. Raskin tvrdi da je to bilo od suštinskog značaja i za umetnost. Ponekad

---

¹⁵ Majkl D. Karman piše da je „načelnik armijskog štaba i inspektor odbrane izvestio da je cela vojska imala koristi od mobilizacije“ (48). Videti takođe Clarence C. Clendenen, *Blood on the Border: The United States Army and the Mexican Irregulars* (London: Macmillan, 1969), za dodatne informacije o Peršingovoj poteri za Viljom i pripremama Amerike za Prvi svetski rat. Vandervud i Samponaro takođe tvrde da je na prelazu vekova američka vojska bila niže rangirana od nemačke i japanske. Američko vazduhoplovstvo je bilo u gorem stanju. Pošto je vlada premestila poligon na jugozapadnu granicu i obučavala pi-lote u Meksiku (188), avion kojim Romi lete u *Prelazu* (401–402) mogao bi biti avion američkog vazdu-hoplovstva koji se koristio tokom obuke.

¹⁶ Dva ujaka Džona Grejdija Kola „ubijena su u Portoriku hiljadu osamsto devedeset osme“ (*APH*, 7). Naj-verovatnije su poginuli u Špansko-američkom ratu.

je rat bio kohezivna sila koja bi ujedinila razjedinjene narode kako bi formirali jaka i trajna društva. (12)¹⁷

Čini se da je to slučaj s Meksikom u *Trilogiji o granici*. Trevisovo prisećanje puta u Meksiko da kupi stoku podražava ono što su Džon Grejdi i Bili doživeli tokom svojih putovanja u Meksiko. Džon Grejdi, na povratku u *Hacienda de Nuestra Señora de la Purísima Concepción*, vozi se s nekim radnicima sa farme i „[k]asnije će dugo vremena imati razloga da se priseća tih osmeha, da razmišlja o dobronamernosti“ ljudi iz tog kamiona.¹⁸ Slično tome, Biliju i Bojdu seljaci pružaju pomoć u *Prelazu*. Dobrota meksičkog naroda je u suprotnosti i možda podstaknuta opresivnim svetom u kojem žive. *Hombres del país* koji oslobađaju kapetana sa lisicama na rukama jesu ljudi koji žive od zemlje, a ne ljudi iz vlade. Oni instinktivno znaju da Džon Grejdi govori istinu o svojim konjima i ne traže odmazdu za njegovo učešće u otmici vladinog čoveka. Bojdova trenutna popularnost nakon „ubistva *manco*-a u pucnjavi“ i povici radnika da „hay justicia en el mundo“ (C, 317–318, postoji pravda na svetu) takođe signalizuju glavno nezadovoljstvo meksičkog stanovništva. Bilijev kasniji susret sa pijanim patriotom dodatno podriiva pokornost stanovništva i ukazuje na potencijalno nasilno antiameričko raspoloženje u zemlji (C, 356). Makartijevo neprestano pozivanje na Maderoovu revoluciju naglašava dihotomiju između ciljeva revolucije i njenih postignuća. To su ljudi koji nemaju razloga da budu ljubazni, posebno ne prema deci gringa, ali oni to čine uprkos lažnoj nadi koju je stvorila revolucija, na kraju institucionalizovana i usvojena od strane dominantne političke mašinerije u zemlji.

Poput Meksičke revolucije, Drugi svetski rat je stvorio lažne nade u Americi. Kada se Bili vrati tamo, pokušava da se prijavi u vojsku, jer „nemam gde da idem“ (C, 341), ali ga vojska neće uzeti zbog njegovih problem sa srcem. Dajana C. Lus (*Dianne C. Luce*) tvrdi da „Bilijevi pokušaji da se prijavi u vojsku u *Prelazu* predstavljaju njegov jedini dosledno uloženi trud da živi među ljudima, a i taj poduhvat je osuđen na propast“ (211–212).¹⁹ Međutim, Bilijeva želja da postane deo zajednice prijavljivanjem u vojsku je ironična: institucija kojoj pokušava da se priključi glavni je uzročnik sve veće otuđenosti i izolovanosti koju on i Džon Grejdi osećaju. Ti momci su „razbaštinjeni ratom i ratnom mašinom“ (COP, 204). Nakon što je pokušao da se prijavi u vojsku više puta, Bili radi u smeštaju za rančere i, u sceni koja liči

---

¹⁷ Morao bih da istaknem da se Holmsov rad fokusira na inherentnu nemoralnost svakog rata, suprotstavljajući se filozofima poput Avgustina koji tvrde da rat može biti pravedan (moralno ispravan). Holms citira one koji podržavaju rat kao koristan za umetnost i nauku, uključujući zanimljiv odlomak iz *Moje borbe* Adolfa Hitlera: „Čovečanstvo je postalo veliko kroz večnu borbu [...] i samo u večnom miru propada“ (cit. u Holmes, 13). Hitlerova tvrdnja zvuči slično nečemu što bi rekao sudija Holden.

¹⁸ *Svi ti lepi konji*, 122. (Prim. prev.)

¹⁹ Lus piše da Bilijevo oslabljeno srce sugeriše da je „njegov nedostatak više u hrabrosti nego u sposobnosti razumevanja“ (212). Dodao bih sekundarno čitanje ove scene kao komentar apsurdna vojske i rata. Bilijevo sopstveno logično zapažanje: „Ako ću ipak umreti, zašto me ne iskoristiti“ (C, 341) pokazuje i suptilni Makartijev humor i glupost vojske koja priznaje da „[n]jemaš nigde drugde da odeš“ (C, 337), ali odbija da mu dozvoli da se prijavi.

na njegov kasniji susret sa meksičkim patriotom, odlazi u bar u Vinslou i naručuje pivo. U drugom baru, gde upoznaje vojnika i barmena, njegov čudljivi stoicizam mu stvara probleme. Barmen tvrdi da mu „uniforma ne znači ništa“ (C, 349). Tu optužbu je propratio patriotskim izjavama kojima je hteo da ga zastraši, rekavši vojniku da bi Biliju stalo do uniforme s „onim izlazećim suncem na kragni [...] kada bi ono zalazilo [...] za Drugu ulicu“ (C, 349). Patriotizam je pod uticajem lokacije na kojoj se patriota nalazi: prazan bar u Vinslou, u Arizoni, gde vojnik pije sam. Bili kasnije luta jugozapadom gde je „[do] proleća treće godine rata jedva bilo rančerske kuće u celoj zemlji koja nije imala zlatnu zvezdu na prozoru“ (C, 350).²⁰ Jugozapad je prošao „prilično teško [...] Prilično teško“, kaže gospodin Sanders Biliju (C, 351). Tokom Bilijevih lutanja, malo se govori o ratnoj slavi.

Ipak, rat je bio blagodat za Jugozapad. Uprkos zlatnim zvezdama i teškim vremenima za porodice, rat je ekonomski transformisao Zapad.²¹ Međutim, ekonomska korist nije nadoknadila gubitke života i nadu koju Makarti uliva svojim veteranima iz Drugog svetskog rata. Bilijev susret s američkim patriotom odvija se u praznom baru. Otac Džona Grejdija se vraća iz rata kao slomljen čovek na samrti. Dok Džon Grejdi i Bili razgovaraju o svojim putovanjima u Meksiko, Bili kaže Džonu da „ova zemlja nije ista. Niti bilo šta u njoj. Rat je sve promenio. Mislim da ljudi to još ni ne znaju“ (COP, 78). Drugi svetski rat je bio rat koji je oduzeo Americi radost pobede. Za razliku od prethodnih, imperijalističkih ratova, Amerika nije dobila zemlju, i za razliku od Prvog svetskog rata, ovo nije bio rat za okončanje svih ratova. Posle Prvog svetskog rata, Amerikanci su slušali

radio-emisije [...] Zavedeni slikama reklama i bioskopa, podstaknuti da odu sa poznatih, sigurnih mesta u potrazi za nepoznatim ili za pukim doživljajem putovanja, Amerikanci su postali deo izrazito moderne, diskontinuirane i anonimne kulture: a kultura koja nije bila, niti je sada, specifično vezana za bilo koji pojedinačni lokalitet, državu, region – ili, istini za volju, za bilo koju određenu naciju. (Gray, 50)

Ova opčinjenost tehnologijom nije bila toliko prijatna nakon Drugog svetskog rata i Hirošime. Amerika je pretrpela velike gubitke i bacanjem bombe nanela još veće, što je potez koji je zaprepastio svet. Međutim, efekat koji je povratak vojnika u Ameriku imao bio je još očigledniji. Otac Džona Grejdija, bivši zarobljenik koji je preživeo Batanski „Marš smrti“,²² kada se vrati više „nije isti“, uprkos tvrdnji njegovog sina da je isti „unutra“ (APH, 12). Tokom njihove poslednjeg jahanja, on gleda „[...] po krajoliku onim upalim očima kao da

²⁰ Izvezena zlatna zvezda koja bi se kačila na prozor ili vrata je običaj uspostavljen 1918. i široko prihvaćen tokom II svetskog rata kojim se daje do znanja da je u tom domaćinstvu neko poginuo kao pripadnik vojske Sjedinjenih Država (prim. prev.)

²¹ Videti: Gerald D. Nash, *The American West Transformed: The Impact of the Second World War* (Bloomington: Indiana UP, 1985) za dodatne informacije o uticaju Drugog svetskog rata na američku ekonomiju. Očigledno je da je Prvi svetski rat promenio i američku ekonomiju: „od dužničkog naroda [Sjedinjene Države] su se pretvorile u kreditorski narod, koji je dao zajmove Evropi u vrednosti od 13.000.000.000 dolara“ (Gray, 50).

²² Prisilni marš od sto dvadeset kilometara na koji je 1942. godine japanska vojska naterala oko 76.000 mahom filipinskih zarobljenika, a koji nije preživelo više od 30.000 ljudi. (Prim. prev.)

je spoljašnji svet nekako izmenjen, ili da mu sumnje budi ono što je od sveta video na drugim mestima. Kao da ga nikad više neće videti. Ili još gore, da će ga najzad videti kako treba”.²³ Oca Džona Grejdija možda je dokusurila upala pluća (mnogi preživeli iz Batana vratili su se sa smrtonosnom pneumonijom ili drugim neizlečivim zaraznim bolestima), ili rak, ili emfizem izazvan cigaretama i upaljačima deljenim američkim vojnicima.

Poput oca Džona Grejdija, Troj se vraća iz rata otuđen. Nakon otpuštanja iz vojske, „luta je širom ove zemlje“ (COP, 22), kaže Biliju – odmah nakon što mu je ispričao o putovanju u Amarilo sa Džinom Edmondsom, kada je došao „do prednjeg dela auta, bio je načičkan zečjim glavama [...] svima su bile otvorene oči, sa nekim sumanutim pogledom“ (COP, 22).

Trojeva priča oslikava posleratni industrijski svet. Iako je još uvek moguće udariti zečve na putu dok se voziš zapadnim Teksasom noću, verovatnoća da će se to desiti je manja, pošto su se zečevi navikli na automobile. „Potpuno novi oldsmobil osamdeset osam“ (21) Džina Edmondsa koji tutnji auto-putem jeste Amerika u dvadesetom veku. Putovanje od El Pasa do Amarila (oko 670 kilometara) za deset sati je čudo modernosti 1949. godine. (Uporedite Trojevo putovanje sa putovanjem Džona Grejdija i Lejsi Rolins, kojima u *Svim tim lepim konjima* treba jedan dan da pređu sedamdeset kilometara od San Anđela do Eldorada.) Brzini putovanja, međutim, suprotstavlja se pakleni hladnjak automobila „prekriven krvlju i zečjim crevima“ (22). Smrt i jezivi izgled ovih zečeva predstavljaju klasičnog Makartija. To je i klasična konfrontacija tehnologije i prirode. Novootkrivena ljubav Amerike i američkog automobila, uz sve to dinamično kretanje, stvara morbidne gotičke slike.

Ubrzo nakon što su Džon Grejdi i njegov otac pričali o prodaji ranča, pokeru i dedi Džona Grejdija, njegov otac čita novine i pita se: „Kako se Širli Templ može razvesti?“ (APH, 13).²⁴ Razvod Širli Templ označava protok vremena i gubitak nevinosti. Za oca Džona Grejdija, smrt dede i razvod Širli Templ predstavljaju smrt vrednosti i života od pre Drugog svetskog rata. U nekim aspektima, razvod simbolizuje neuspeh Drugog svetskog rata da ispuni obećanje mira, prosperiteta i svetske demokratije. Kraj rata

1945. doneo je euforiju i žurbu da se ispuni obećanje o mitu o povratku [...] Narod koji se pojavio nakon rata, i kojem se veterani vraćaju, nije isti [...] Ali najdublji jaz između očekivanja i realnosti pobede otvoren je raspadom ratnog saveza između Sjedinjenih Država i SSSR. Šta god da je pobeda trebalo da znači, uspostavljanje trajnog mira i racionalnog svetskog poretka bio je nesvodivi minimum. (Slotkin, 329, 332)²⁵

Razvod Širli Templ, dedina smrt i gubitak ranča teško da nude nekakav poredak. Paradoksalno, prema Aleksu Hantu, cepanje atoma, trenutak vrhunske kartezijanske fizike, izazvalo je razjedinjavanje i „osporilo naš antropocentrični pogled na odnos između čove-

²³ *Svi ti lepi konji*, 14. (Prim. prev.)

²⁴ Vest o razvodu Širli Templ je objavljena na naslovnici *San Angelo Daily Standard*-a 5. decembra 1949. godine.

²⁵ Slotkinova studija *Gunfighter Nation* pruža odličan uvid u mit o Zapadu i njegov razvoj na filmu i u politici. Gore citirani odlomci govore o filmu *Tvrđava Apača (Fort Apache, 1948)*, u kojem se pojavljuje odrasla Širli Templ. Zanimljivo je da Slotkin ističe da je između 1947. i 1949. Holivud napravio otprilike sto pedeset vesterna, od kojih su mnogi ili propagandni/patriotski filmovi ili antiratni filmovi koji detaljno opisuju nedela američkih oružanih snaga.

čanstva i sveta prirode“ (31). Kao što Hant kaže, Bilijeve suze na kraju *Prelaza* „oplakuju nasilje čovečanstva i njegovo konačno otuđenje od prirode kroz prisvajanje njenih moći“ (37).

Reklo bi se da su izolovanost i otuđenost u srži Makartijevih romana. Međutim, otuđenje pojedinaca dolazi u vreme kada je Amerika širom sveta eksponencijalno povećala svoje mešanje u stvari drugih zemalja. Samo stvaranje i upotreba atomske bombe praktično je naterala Ameriku na ulogu svetskog mirovnjaka Velikog brata, učinivši nemogućim da očuva izolovanost. Ratovi i glasine o ratovima će se uvek nametati. Tehnologija dvadesetog veka sputava želju Džona Grejdija da se „malo razbaškari u brdima“ gde može da lovi ono što će jesti i da se skloni od sveta iz podnožja (*COP*, 77). Džon Grejdi i Bili su naučili da „svako od nas ima tajnu granicu u sebi, a nju je najteže preći, jer se svako od nas nada da će se tamo zateći sam, tek da bi otkrio kako je više nego ikada okružen drugima“ (Fuentes, 161). U suštini, izolovanost i otuđenje nikada nisu potpuni jer tehnologija podriva mogućnost da se ostane sam. Drugi svetski rat deluje kao trenutak aporije za ove momke: otuđenje i izolovanost pojedinca dekonstruiše neprekidno rastuća društvena odgovornost i nametljivost.

Vladino mešanje u živote rančera na Jugozapadu ukazuje na razvoj zajednice. Iz zadnjeg plana *Gradova u ravnici* vrebaju vojni geodeti poslati da „pronađu najjadniju zemlju koju mogu da nađu“ (11). Ova zemlja će postati deo militarizovanog Jugozapada u koji spadaju Fort Blis i raketna oblast Vajt Send. Povećano vojno prisustvo počelo je tokom Meksičke revolucije i nastavilo se dok je Amerika stvarala nuklearni arsenal. Ukidanje privatnog vlasništva nad zemljom nije uvek proticalo glatko. Dok Makgavern shvata da će „vojska“ zauzeti to mesto, jedini način na koji će je gospodin Prater „napustiti [je] u kovčegu“ (264, 62). Kada Džon Grejdi prekine gospodina Džonsona dok sluša radio, dobijamo kratku istoriju Novog Meksika. Gospodin Džonson kaže Džonu Grejdiju da je „Oliver Li uvek govorio kako je došao ovde jer je zemlja bila toliko jadna da je niko drugi nije hteo i da će ga zato ovde ostaviti na miru. Naravno nije bio u pravu. Makar u vezi s tim da će ga ostaviti na miru“ (61). Vojska će „zauzeti ceo basen Tularosa [...] Ljudi će kukati zbog toga. Ali nemaju izbora. Trebalo bi da im bude drago što će ih izbaciti odatle“ (62). Čini se da je Oliver Li pogrešio u oba slučaja. Ne samo da ga neće ostaviti na miru, nešto što Džon Grejdi takođe mora da nauči, već se preselio na zemlju koju ljudi žele. Eksproprijacija od strane vojske bila je samo još jedan rat u dugoj istoriji ratova za zemlju, a u koje spadaju Meksička revolucija, ratovi u okrugu Linkoln i proširenje raketne oblasti Vajt Send.²⁶

Čak i pre vojne eksproprijacije zemlje, Li je bio umešan u rat u okrugu Linkoln u Novom Meksiku. Ova bitka oko prava na zemlju i vodu „privukla je desperadose iz svih delova No-

²⁶ Dok se priča gospodina Džonsona o Oliveru Liju i pukovniku Fauntejnu čudno meša sa navalom vojske, njegova priča podupire nasilje na Jugozapadu, predstavljajući „jedno od poslednjih ubistava starog Zapada“ u regionu („Vajt Send“, odeljak 3). Li, zajedno sa Vilijamom Meknevom, optužen je za „brisanje“ žiga na junetu koje pripada V. A. Irvinu iz El Pasa. Albert Dž. Fauntejn je bio specijalni tužilac na tom slučaju. Dana 31. januara 1896. Fauntejn i njegov osmogodišnji sin nestali su dok su se vraćali kući iz Las Krusesa. Tela nikada nisu pronađena. Videti William Keleher, *The Fabulous Frontier: Twelve New Mexico Items* (Sante Fe, NM: Rydal P, 1945), za dodatne informacije o Liju i Fauntejnu. Zanimljivo je da se Fauntejn svojevremeno borio sa Benitom Huaresom.

vog Meksika, Teksasa, Kolorada i južno od Rio Grandea" („Beli pesak", sekcija 3). Najpoznatiji učesnik bio je, naravno, Bili Kid.

Kada gospodin Džonson kaže Džonu Grejdiju da sluša o „ratovima i glasinama o ratovima", on navodi i naše iskustvo čitanja Makartijeve *Trilogije o granici*. Ova tri romana su prepuna aluzija i direktnih referenci na ratove koji dominiraju prošlošću američkog jugozapada i severnog Meksika. Čak i oni koji ne učestvuju direktno u ratovima pogođeni su njima, a sami ratovi su posledica ranijih ratova. Ova stalna revolucija rata i nasilja nalazi se u srži trilogije. Međutim, još je važnije da istorija utiče na sve, bez izuzetka. Džon Grejdi i Bili ne mogu da promene svet tako što će pobeći u Meksiko ili vratiti vučicu u njeno prirodno stanište. Umesto toga, ovi sukobi sadrže u sebi misao da su kroz istoriju „konstantne jedino pohlepa i glupost i ljubav prema krvi, a to čak ni Bog – koji zna sve što se može znati – nije u stanju da promeni".²⁷ Džon Grejdi i Bili su ostali „razbaštinjeni ratom i ratnom mašinerijom" (*COP*, 204), ipak „svet naših očeva prebiva u nama" (*COP*, 281). Paradoksalna zemlja čija tehnologija istovremeno otuđuje i ujedinjuje postaje svet u kome Džon Grejdi Kol ne može da opstane. Njegova borba noževima s Eduardom, dvoboj nastao zbog sviranja iz kola, simbol je dihotomije modernog sveta posle Drugog svetskog rata.

Dobrota na koju Bili nailazi na kraju trilogije podriva cirkularnost romana. Bilijeva soba u Betinoj kuhinji vraća nas na početak *Prelaza*. U svojevrsnoj postmodernističkoj petlji, vraćamo se u vreme Bilijevog detinjstva pre nego što je otišao da vrati vučicu u Meksiko. U suštini, vraćamo se na selidbu porodice Param iz okruga Grant (nazvanog po Julisizu S. Grantu) u okrug Idalgo (nazvan po Mirovnom sporazumu iz Gvadalupe Idalga, začetku meksičke nezavisnosti). Upravo ovo vraćanje na rat i ratne reference definiše Makartijevu *Trilogiju o granici*. Istorija ove oblasti i onih koji tamo žive prožeti su ratom. Džon Grejdi i Bili postaju ljudi koje su rat i nasilje sjedinili, a ovaj rat ispisuje mapu egzistencije svake osobe, mapu koja se istovremeno razlikuje i preklapa sa mapama drugih.

Literatura:

Arnold, Edwin T. "The Mosaic of McCarthy's Fiction". Hall i Wallach 17–23.

Arnold, Edwin T., i Dianne C. Luce, ur. *Perspectives on Cormac McCarthy*. Popravljen izd. Jackson: UP of Mississippi, 1999.

Bingham, Arthur. "Syntactic Complexity and Iconicity in Cormac McCarthy's *Blood Meridian*". *Language and Literature* 20 (1995): 19–33.

Carman, Michael Dennis. *United States Customs and the Madero Revolution*. El Paso: Texas Western P, 1976.

Daugherty, Leo. "Gravers False and True: *Blood Meridian* as Gnostic Tragedy". Arnold i Luce 159–174.

Fuentes, Carlos. *The Old Gringo*. Prev. Margaret Sayers Peden i Carlos Fuentes. New York: Farrar, 1985.

Gray, Richard. *American Poetry of the Twentieth Century*. Longman Literature in English Series. Ur. David Carroll i Michael Wheeler. New York: Longman, 1990.

---

²⁷ *Ibid.*, 132.

- Hall, Wade, i Rick Wallach. *Sacred Violence: A Reader's Companion to Cormac McCarthy*. El Paso: Texas Western P, 1995.
- Hamnett, Brian. *Juárez*. New York: Longman, 1994.
- Holmes, Robert L. *On War and Morality*. Princeton: Princeton UP, 1989.
- Hunt, Alex. "Right and False Suns: Cormac McCarthy's *The Crossing*, and the Advent of the Atomic Age". *Southwestern American Literature* 23.2 (1998): 31–37.
- Jarrett, Robert L. *Cormac McCarthy*. New York: Twayne, 1997.
- Kundera, Milan. *The Art of the Novel*. Trans. Linda Asher. New York: Grove, 1987.
- Luce, Dianne C. "The Road and the Matrix: The World as Tale in *The Crossing*." Arnold i Luce 195–219.
- McCarthy, Cormac. *All the Pretty Horses*. New York: Vintage, 1993.
- McCarthy, Cormac. *Blood Meridian or The Evening Redness in the West*. New York: Vintage, 1992.
- McCarthy, Cormac. *Cities of the Plain*. New York: Vintage, 1999.
- McCarthy, Cormac. *The Crossing*. New York: Vintage, 1995.
- Morrison, Gail Moore. "All the Pretty Horses: John Grady Cole's Expulsion from Paradise". Arnold i Luce 175–194.
- Paredes, Américo. "With His Pistol in His Hand": A Border Ballad and its Hero. Austin: U of Texas P, 1958.
- Parrish, Tim, i Elizabeth A. Spiller. "A Flute Made of Human Bone: *Blood Meridian* and the Survivors of American History". *Prospects* 23 (1998): 461–481.
- Pilkington, Tom. "Fate and Free Will on the American Frontier: Cormac McCarthy's Western Fiction". *Western American Literature* 27.4 (1993): 311–322.
- "Porfirio Díaz, Remarkable President of Mexican Republic". *San Angelo Daily Standard* 7. mart 1911: A2.
- Raat, W. Dirk. "The Mexican Pet and Other Stories: Folklore and History". *Twentieth-Century Mexico*. Ur. W. Dirk Raat i William H. Beezley. Lincoln: U of Nebraska P, 1986. 44–54.
- Rutherford, John. "The Novel of the Mexican Revolution". *The Cambridge History of Latin American Literature*. Tom 2. *The Twentieth Century*. Ur. Roberto González Echevarría i Enrique Pupo-Walker. Cambridge: Cambridge UP, 1996. 213–225.
- Slotkin, Richard. *Gunfighter Nation: The Myth of the Frontier in Twentieth-Century America*. New York: Atheneum, 1992.
- Vanderwood, Paul J., i Frank N. Samponaro. *Border Fury: A Picture Postcard Record of Mexico's Revolution and U.S. War Preparedness, 1910–1917*. Albuquerque: U of New Mexico P, 1988.
- Wallach, Rick. "From *Beowulf* to *Blood Meridian*: Cormac McCarthy's Demystification of the Martial Code". *Southern Quarterly* 36.4 (1998): 113–120.
- „White Sands Missile Range – Regional History". Public Affairs Office White Sands Missile Range. 8. maj 1998. <<http://www.army.mil/paopage/Pages/reghis.htm>>

(S engleskog preveo **Danilo Lučić**)